

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

PIK-LVII Ч. 297. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-ГО ГРУДНЯ 1949.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

No. 297. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 22, 1949. VOL. LVII

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америка ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

200,000 НЕЗАКОННИХ ЧУЖИНЦІВ У НЬО ЙОРКУ

Вашингтон, 20 грудня. — На підставі триденних оглядин нью-йоркської імміграційної округи конгресмен Ед. Госсет, член правничої комісії палати представників, прийшов до висновку, що в місті Нью-Йорку перебуває незаконно 200,000 чужинців. До такого стану причиняються неточні постанови імміграційного закону і навіть самі суди в деяких випадках не можуть тому зарадити. Неточності в законі дають сотням адвокатів нагоду на добрий зарібок при вишукуванні способів, як допомогти чужинцям підступом дістатися до Америки, а коли вони вже найшлися тут, як у законити їхній побут. „Кожний чужинець з якоюсь сумою грошей і деякою дозою хитрості може переохвотитися до Злучених Держав і в більшості випадків може опісля тут залишитися“ — каже Госсет. Що більше, він твердить, що чужинець має в Нью-Йорку більше прав ніж родовитий американець.

Правничка підкомісія, яка провирює незаконні імміграційні практики, твердить, що комуністи вдаються до З.Д. у великій кількості. Тисячі еспанських комуністів переходять мексиканську границю. У Нью-Йорку вони збираються в будинку при 23 Вест 26 вулиці, якого власником є комуніст Фредерік Вандербілт Філд. Там чужинці чекають майбутні саботажники й шпиги, головю на випадок війни з Росією, каже підкомісія на підставі звітів тайного агента комісії, Джана Дж. Губера. Конгресмен Госсет домагається, щоб в Нью-Йорському порті настановити військову розвідку службу для зарадження лиха. Голова нью-йоркської імміграційної служби, Едвард Дж. Шогнесі, каже, що звідомлення Госсета є фантазією, бо не можливе навіть подумати, щоб аж 200,000 чужинців перебували незаконно в тій окрузі.

З острова Куби сповіщають, що там арештовано Грегора Симоновича, „короля“ пачка-рів для чужинців. Симонівч є уродинкою Росії, а під час свого побуту на Кубі присвятив 13 років незаконному пачкуванню європейців та китайців до Злучених Держав. Закі він почав своє ремесло, він був імміграційним урядовцем.

30 АГЕНТІВ ФЕДЕРАЛЬНОГО БЮРА ПІДСЛУХУВАЛО РОЗМОВИ ШПИГІВ.

Нью-Йорк. — Під час перед-процесового переслухання обвинувачених у шпигунстві Джудіт Коплон і совєтського інженера Валентина Губічева явилось на свідство 30 тайних агентів Федерального Фюра Інвестицій. Вони всі ждуть на свою чергу. Уряд поставив їх як свідків розмови по телефоні між обвинуваченими та між обвинуваченими й адвокатом-оборонцем, Арчибалдом Палмером. Палмер зажадав від уряду запродукування свідків і судді вволяють його волю. Совєтська амбасада внесла до суду домагання, щоб суд звільнив Губічева від відповідальності на тій підставі, що він був службовиком совєтського міністерства закордонних справ. Суддя Райн заявив, що мусить з цією справою віднести до департаменту стейту. Цей департамент вже раз вирішив, що Губічев не має права дипломатичної недоторкості, бо він під час за-

УРЯД ЗАБОРОНЯЄ АМЕРИКАНЦЯМ ВИЇЗДИТИ ДО УГОРЩИНИ

Вашингтон, 20 грудня. — Департамент стейту закликав до себе угорського дипломатичного посла Імре Горват і передав йому гостро зредаговану ноту з домаганням, щоб уряд Угорщини звільнив з арешту американця Роберта О. Воджелера, арештованого ще 18 листопада. Воджелер є віцепрезидентом Міжнародної Корпорації Телефонів і Телеграфів. У ноті департамент стейту обвинувачує Угорщину в „недостаті діяння, викрутах і злій волі“ при провирі причин, для яких угорська поліція арештувала Воджелера. У нові піднесені заміт, що поведінка угорського уряду супроти арештованих американців є нелюдяна й неоправдана й тому мусить викликати відповідні наслідки у відношенні Америки до Угорщини.

При кінці сказано в ноті: „Поведінка Угорщини від довшого часу, а спеціально в останньому періоді така, що насувається думка, що американцям відмовляється свободи в Угорщині. Наслідком цього уряд Злучених Держав видав зарядження, щоб заборонити американським громадянам подорожування до Угорщини аж до дальшого зарядження“. Згідно з тим від сьогодні департамент стейту приймає печатку на всіх паспортів такого змісту: „Не надається до подорожі в Угорщину“.

АМЕРИКАНСЬКІ „ПРИЗНАННЯ“ ДЛЯ СТАЛІНА

Вашингтон. — Зприводу 70-річчя народив совєтського диктатора Йосипа Сталіна американські урядовці роблять підсумки його заслуг для об'єднання Західних держав. Сталіна називають між інш.: „Творцем Північно-Атлантичного Пакту“; „Батьком двопартійної закордонної політики Америки“; „Винахідником Плану Маршала“; „Ворогом ізоляціонізму“; „Найкращим прихильником озброєння промислу“.

Очевидно, що назви прихвально Сталінові іронічно, бо загально відоме, що найбільше причинився до згаданих закордонних актів давніший секретар стейту Джордж К. Маршал і теперішній секретар Дін Ачесон і деякі високі урядовці в департаменті. Безпосереднім аргументом для ухвалення в конгресі важливих закордонних актів було загарбання Совєтами Чехословаччини і загроза безпечності Греції, Норвегії і Югославії. При цій нагоді урядовці пригадують інші „заслуги“ Сталіна для історії Заходу, як: спілку з Гітлером та блокаду Берліна.

ЧУЖОМОВНІ ВИДАВНИЦТВА АМЕРИКИ ДЛЯ ДАЛЕКОГО СХОДУ

Вашингтон. — Департамент стейту видав ілюстровану книжку на зразок „картунів“ видавництва з життєписами таких славних американців, як Джордж Вашингтон, Тамес Джефферсон, Джейн Адамс, Авраам Лінколн, Вашингтон Карвер, Волт Витман, Ендрю Карнегі і Тамес А. Едісон. Вони призначені до розповсюдження в Індонезію, Сіям і Корею і будуть друковані в 260,000 примірників.

ЗНОВУ ЧИСТКА В СОВЕТАХ

Лондон, 21. грудня. — Місцевий „Обсервер“ довідується, що в Совєтському Союзі розпочато нову, широкую закорону чистку серед комуністичної партії. Газета стверджує, що чистка переводиться насамперед в Україні, Узбекистані і Казахстані, додаючи, що ці республіки завжди відзначались „традиційним націоналізмом“ та ворожістю до совєтсько-російського режиму. В закордонній пресі появилися не-потверджені вістки про „вищення“ Кагановича, що тепер мав би перебувати в концентраційному таборі каторжних робіт.

ДАНЦІ ЕНТУЗІАСТИЧНО ПРИВІТАЛИ ПЕРШУ АМЕРИКАНСЬКУ ЖІНКУ-АМБАСАДОРКУ.

Копенгаген, Данія, 21. грудня. — До столиці Данії приїхала вчора п-ні Юджіні Андерсон, перша в історії Злучених Держав жінка, іменована амбасадором. Чисельно зібрані в порті данці привітали її з великим ентузіазмом. Сьогодні вона пропонує свої креденційні листи королеві Інгрід.

НОВИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ВИКЛИК КАТОЛИЦЬКОМУ СВІТОВІ

В РИМІ СКЛИКУЄТЬСЯ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ МІТІНГ НА ЧАС ПРОГОЛОШЕННЯ СВЯТОГО РОКУ

Рим, 21 грудня. Італійська комуністична партія скликала до Риму на суботу, 24 грудня, масовий мітинг сільсько-господарських робітників, що має початися в год. 10-тій рано не-далеко Кольо-сеум. Точно в тій самій годині мають відбутися вчорасті відкриття Нового Року, що його довершить Папа Пій XII., відкриваючи святі ворота під портиком базиліки св. Петра. В скликанні на той час комуністичного мітингу добувається большевицьку провокацію і виклик цілому католицькому світові. Провокативна ціль того мітингу очевидна: комуністи намагаються з одного боку відтягнути по можності якнайбільше людей від участі в урочистостях відкриття Святого Року та евертуально спровокувати інцидент, що профанував би урочистість. Внаслідок цієї комуністичної провокації в Римі будуть змобілізовані всі поліційні сили, що кордоном обставлять всі вулиці навколо базиліки св. Петра та інших святинь, де відбуватимуться урочистості, зв'язані з інавгурацією Святого Року.

ВАТИКАНСЬКЕ РАДІО ПЕРЕДАВАТИМЕ РІЗДВЯНУ ПРОМОВУ ПАПИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Рим, 21 грудня. Офіційний орган Ватикану, „Осерваторе Романо“, повідомляє, що Різдвяна промова Папи Пія XII. передаватиметься через ватиканську радіовислуну в перекладах на 22 мові, включно з українською. Папа виголосить свою промову до кардиналів в п'ятницю в год. 11-тій рано європейського часу, що відповідає 5-тій год. рано в Нью-Йорку. Факт, що виступ Папи транслюватиметься по радіо м.і. в українській, російській, польській, чеській, словацькій, болгарській, румунській, хорватській і словенській та литовській, лотиській і естонській мовах свідчить про зусилля Ватикану переслати слово правди і надії теж за залізну заслонку.

НА ВЕСНУ ЗАПОВІДАЮТЬ КОМУНІСТИЧНУ ІНВАЗІЮ ФОРМОЗИ.

Гонг Конг, 21. грудня. — Після дальших комуністичних успіхів на китайському континенті, острів Формоза залишається тепер же головною базою національних сил. Проте, закордонні спостерігачі та спеціалісти приходять до висновку, що комуністи не поважать на інвазію того острова раніше, як на весні наступного року. Діло в тому, що бурхливі в зимі води Формози поважно утруднювали б акцію, як теж комуністи ще потребують своїх сил для остаточного закінчення війни на континенті. Після дальших комуністичних успіхів на китайському континенті, острів Формоза залишається тепер же головною базою національних сил. Проте, закордонні спостерігачі та спеціалісти приходять до висновку, що комуністи не поважать на інвазію того острова раніше, як на весні наступного року. Діло в тому, що бурхливі в зимі води Формози поважно утруднювали б акцію, як теж комуністи ще потребують своїх сил для остаточного закінчення війни на континенті. Після дальших комуністичних успіхів на китайському континенті, острів Формоза залишається тепер же головною базою національних сил. Проте, закордонні спостерігачі та спеціалісти приходять до висновку, що комуністи не поважать на інвазію того острова раніше, як на весні наступного року. Діло в тому, що бурхливі в зимі води Формози поважно утруднювали б акцію, як теж комуністи ще потребують своїх сил для остаточного закінчення війни на континенті.

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ „ВШАНУВАЛИ“ СТАЛІНА СОНЯШНИКОВИМ СІМ'ЯМ

КОМУНІСТИЧНЕ БОЖЕВІЛЛЯ З ІДОЛОПОКЛОНСТВОМ 70-ЛІТНЬОМУ ДИКТАТОРОВІ.

Москва, 21 грудня. — Від кількох днів цілий Совєтський Союз та його сателітів охопило зорганізоване терористичне божевілля ідолопоклонства Сталінові, з нагоди його 70-тих уродин. З усіх кінців Совєтського Союзу та від комуністів з-поза залізної заслони не-впинно їдуть до Москви потяги, навантажені „подарунками“ для старого диктатора. Розміри цих подарунків можна собі уявити з повідомлення, що східно-німецькі комуністи післали аж 70 вагонів, один вагон на кожний рік. Чеські большевики подарували Сталінові літаки, італійські — ляльки і так без кінця. Українські селяни „вшанували“ 70-ті уродини „вождя світового пролетаріату“, піславши йому в подарунок соняшникове сім'я та червоні яблука. В цілому Союзі все крутиться від кількох днів виключно навколо відзначення уродин Сталіна. Його називається найбільш безглуздими епітетами, приписуючи йому все, майже включно зі сотворенням світа. Президія Верховної Ради СРСР з цієї нагоди повідомила про встановлення „мирної нагороди Сталіна“ у висоті 100,000 рублів, яку признаватиметься кожного року в дні 21-го грудня десятиком особам будь-якої національності і державної приналежності за „скріплення миру та боротьби проти підпалювачів війни“. Самому Сталінові признано, з нагоди його уродин, „орден Леніна“.

МОЖЛИВІСТЬ ОДНОПАРТИЙНОГО УРЯДУ В ІТАЛІЇ.

Рим, 21 грудня. — У зв'язку з щораз більшою опозицією та труднощами в теперішньому коаліційному уряді Італії, тут заповідається можливість, що вже з початком наступного року християнські демократи можуть відкинути коаліцію та створити тільки свій однопартійний уряд. Прем'єр де Гаспері сам є в користь продовження коаліції, проти якої тепер виступає щораз більше його християнсько-демократичних однопартійців.

БЮДЖЕТОВІ ТРУДНОЩІ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ.

Париж, 21 грудня. — Французький уряд прем'єра Відо загрожений можливістю нової кризи, у зв'язку з проектом бюджету на наступний рік. Фінансовий Комітет Національної Асамблеї практично відкинув майже в цілості урядовий проєкт бюджету, рекомендуючи натомість майже все те, проти чого висловився уряд. У зв'язку з цим прем'єр Відо рішуче натомість майже все те, проти чого висловився уряд. У зв'язку з цим прем'єр Відо рішуче натомість майже все те, проти чого висловився уряд. У зв'язку з цим прем'єр Відо рішуче натомість майже все те, проти чого висловився уряд.

ЮГОСЛАВСЬКЕ ПОГОТОВЛЕННЯ НА ВИПАДОК СОВЕТСЬКОГО НАПАДУ.

Београд, 21 грудня. — Югославський комуністичний диктатор, маршал Тіто, видав вчора денний наказ до армії, але не у зв'язку з уродинами Сталіна, як це зроблено в інших комуністичних країнах, тільки з нагоди югославського „Дня Армії“, що припадає в четвер, 22-го грудня. В своєму наказі маршал Тіто закликає всіх старшин і воїнів югославської армії до ще більшої боєвої готовності на випадок агресивного нападу на країну. Югославська преса сьогодні вранці цілком зігнувала роздуть до не-імовірних меж уродини Сталіна, віддаючи свої шпальти виключно Тітові та його останньому денному наказові до армії. Сталіна та його сателітських „соратників“ тепер називається в Югославії „контр-революціонерами“ та ворогами народу, зокрема робітників.

МАННШТАЙН В ТЮРМІ.

Франкфурт, 21 грудня. — Засудженим два дні тому на 18 років ув'язнення за воєнні злочини гітлерівського маршала фон Маннштайна перевезено вчора до тюрми в місті Верль, в британській зоні. Німецька преса поставилася критично до того засуду.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	Один рік	\$7.00
На пів року	\$3.50	Шість місяців	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Три місяці	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном: Foreign and Jersey City Rates:			
На рік	\$10.00	Один рік	\$10.00
На пів року	\$5.25	Шість місяців	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Три місяці	\$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакції не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРАДИЦІЙНА ПОЛІТИЧНА ГЛУПОТА

„Мондри поляк по шкодзє“, говорили поляки про себе в старім краю. Те саме звикли вони повтаряти і в Америці. Та — міг би дехто запитати — яке нам діло до цього, чи поляки мудрі перед шкодою, чи по шкоді. Чи мало в нас наших власних недомогань? Та біда в тому, що тут мова про помилки і шкоду, які відбуваються фатально і на долі українського народу, бо навіть трагедія, яку переживав Польща від 1939 року по сьогоднішній день, не навчила поляків пізнати, яким великим нещастям був для них загарбницький похід Польщі на схід, а в першу чергу на українські землі. Це ж польська експансія на схід причинилася по першій світовій війні до повалення відродженої української держави і тим самим до скріплення тої самої Росії, яка вже нераз була гробом польської державної незалежності.

Читаючи польську пресу — теж і ту, яка друкується в Америці й зве себе „поступовою“, „демократичною“ чи „ліберальною“ — мусимо прийти до переконання, що політично поляки навіть по найбільшій національній катастрофі не мудріють. Це є факт надзвичайно великої ваги, який прямо наказує усім тим, що застановаються над визволенням поневоленних Московію народів на сході Європи, ніяк не рахувати на політичну польську мудрість, як їм треба об'єднувати проти Москви проти-комуністичні сили, а це більше того, коли думати про те, що має повстати по розгрімі Кремля.

Оті думки насуваються нам, коли оглядаємо шікаговську польську газету „Дзєнік Зв'язковий“ з 2 грудня ц. р. і читаємо на першій сторінці величезними, чорними буквами: „Злучені Держави не визнають загарблення східних земель Річи Посполитої“. Ця „сензація“ повідомляє, що це невизнання буде пропущено урядом 81-му американському Конгресу, що зійдеться у Вашингтоні на нараді в дні 2 січня 1950. А щоб кожному полякові було ясно, про що йдеться, нагадується, що американський уряд дав, між іншим, згоду на те, щоб українська Басарабія та Буковина належали до Советів, а не до Румунії, як теж, щоб до Советів належала Карпатська Україна, а не до Чехословаччини. Ця пригадка має помагати полякам краще зорієнтуватися у тому, що американський уряд не визнає східних кордонів Польщі та що Польща має далі право до західно-українських, білоруських та литовських земель.

Згадуючи за це нове польське політичне самодурство, вважаємо потрібним зазначити, що американським українцям треба далі пильнувати у своїй політичній акції теж і тієї справи. Вінстон Черчилль сказав недавно гірке слово полякам і вони за те дуже обидилися. Він їм пригадав, як вони „як гісна“ кинулись в 1939 році на „чеського трупа“, як їхні „безприкладні божевільні“ були „протягом цілих століть причиною безмірних терпіння Польщі“, як вони „завжди в своєму політичному житті допускались тих самих помилок“, як вони були „подлим і нікчемним в хвилинах триумфу“, як їх часто вели „найнікчемніші з нікчемних“. Дуже болочі ці слова, але Черчилль написав їх не без грицини і не без глибоких підстав. І годі вважати ворогом поляків того, який добачує у них теж багато доброго й славного. Написав це Черчилль на те, щоб поляки політично помудріли... Та даремний і його труд, як приглядатись критично хочби тільки українсько-польським відносинам у часі останнього поневолення Польщі й України.

ЗА КРАЩЕ ЖИТТЯ

З нагоди святкування 46 річниця полету американських піонерів в летунстві, братів Врайтів (коло Кітті Гок у Савт Каролайні), відзначено Чарлза Ліндберга за його власний полет з Америки до Парижа в 1927 р. Від того полету імя Ліндберга було впродовж 20 років інспірацією для американської молоді. Шойно його зв'язок з організацією „Америка Ферст“ став на початку війни причиною його хвилювального сумерку. Однак, як у війні, так і по ній, Ліндберг виявив себе американським патріотом, а армія часто користувалась його знанням. Коли ж тепер Аеро-Клуб у Вашингтоні відзначив його нагородою за його заслуги в ділянці летунства, він виголосив з цієї нагоди довшу промову, у якій сказав, між іншим, таке: „Вірю, що для врятування себе від загибелі людина мусить зрівноважити знання й інші цінності життя; отже як цінності тіла й духа, так і цінності ума... Великі фабрики, переповнені робітниками; великі швидкості понад поверхню землі і велика сила винищування — все це робить велике враження. Воно є есенціальне для збереження життя людськості серед тих хаотичних часів. Однак саме собою воно не починається до покращання людського життя. Хай наука не загніплює нас у переконання, що само сидження ввесь день при столиках і рисування на таблиці плівки нових інструментів починається до зміцнення характеру людини...“

В таких і подібних словах 47-річний Ліндберг пригадає, що сама наука і техніка не дають людству щастя. Ще треба якоїсь моральної сили, яка виробляє характер людини. Характер — це найважливіше у Ліндберга.

Тема, порушена Ліндбергом, не є відокремлена. Її обговорюють чи не кожної неділі по церквах. Цєю місією моралі і урядування займаються теж й інші, а що це потрібно, доказує хочби вислід голосування, яке перевів відомий Інститут Прикладної Олімпі-дра Гелопла над питанням, чого люди бажать для себе в житті. На диво, більшість запитуваних відповіла, що бажала б мати більше гроша. На другому місці стояло бажання більше щастя в їх житті.

Тому, що у відповідях на запити не подано, як треба розуміти щастя, деякі науковці почали це питання розбирати, даючи практичну відповідь на підставі помічень і статистик Фредерика Милса з Краєвого Бюро Економічних Дослідів.

Таким мислителем є між ін. Вилем Ф. Орборн, який приходить до заключення, що матеріальне щастя людини не є прив'язане до неї як одиниці, відокремленої від інших людей, а радше воно залежить від високого стандарту всього населення чи цілого народу. У такому розумінні Орборн звертає увагу на чотири чинники, які впливають на щастя людини, а саме: залюднення, природні багатства, винаходи і організація суспільного життя. З цього найважливішим чинником для піднесення життєвого стандарту є винаходи. Перед сто роками пересічний робітник виносив 27 центів. Сьогодні, завдяки машинам і винаходам вона дійшла до висоти \$1.32, значить сім раз більше.

Та вартість продукції праці одиниці не рідше як про добуток одиниць, коли цю продукцію використовує хтось інший, а не сама одиниця. Тому саме таким важливим чинником для добробуту кожної людини зокрема є розподіл продукції, а за справедливий розподіл відповідає організація суспільного життя, до якої

якраз через те новітні суспільні мислителі й прикладають так багато уваги. Американській капіталістичній системі треба завдячувати велике багатство в продукції, а організаторам суспільного життя треба завдячувати змагання до рівномірного розподілу продукції поміж найширші кола населення. Коли б не війна, Америка стала б завдяки цій організації зразком, як без великих суспільних потрясень можна досягнути розподілу багатства до загально населення.

Таке покращання життєвого стандарту було б відповіддю на бажання першої категорії людей, які хочуть мати більше гроша. Тому, що гріш є представником маєтку, ця справа може бути налагоджена яким небудь матеріальним багатством. Коли ж мова про бажання щастя без подання спеціального означення, то це вже залежить від моральних засад, якими керується суспільність. Загально приймають, що підставою щастя людини в морально-суспільним значенні є подружжя, родина й атмосфера рідного дому.

Моралісти й Церква кладуть засади моралі на першому місці.

Франція перед Німеччиною та ССРСР.

Від нещасливої війни з Пруссією 1870-71 року Франція все бачила свого найтяжчого і небезпечного ворога в Німеччині. З цією імперіалістичною Німеччиною Франція мусіла вести першу і другу світову війну.

Ще перед війною 1939 року між французами були люди, що бачили, за німеччиною небезпечою ще страшнішу загрозу — російський советський імперіалізм. Відома французька журналістка, Женєва Табуї, оповідає в своїх споминах про другу світову війну — „Мене звали Кассандрою“ — таку пригоду: раз перед 1933 роком була розмова в Парижі між французькими штабовими старшинами та цивільними громадянами. Один із офіцерів висловив думку, що може краще було б для Франції програти війну проти Німеччини, ніж виграти її разом з Советським Союзом... Ці настрої поведи за війни багато французів до коляборації з Гітлером: Ляваль, маршал Петен, навіть велике число „безсмертних“ членів французької Академії Наук...

По другій світовій війні Франція олінилася, без грошей, без армії, з порушено-

ним господарством і — з найбільшою в Європі комуністичною партією. Комуністи, ті, що дезертували з французької армії на початку війни 1939 р., щоб не битися з Гітлером, вернулися при кінці війни з Москви як „переможці“ й „патріоти“, стали міністрами і вищими „коляборантами“. Для Москви не було в Парижі таємниці. Коли б Москва була готова до війни 1945-47 рр., була б могла тоді легко окупувати цілу Францію.

За останні 3 роки у Франції настало значне протверезіння. Комуністична партія зазнала втрат при виборах, але ще лишається найсильнішою партією у Франції. В цих обставинах французьких політиків непомалу турбує советська загроза. Проти 500 советських дивізій Франція може послати в бій лише 5 дивізій!

Що робити в цій ситуації? Французька політика хитається між двома небезпеками: перша — советська, друга німецька. Кожний розуміє, що Західна Німеччина, яка має 40 мільйонів населення, мала б дати збройну силу для оборони перед советським наступом. Для Франції було б вигідніше прийняти бій з Москвою на ні-

ТЕАТР І ДІЙСНІСТЬ

Питання постійного, професійного, українського театру в Америці багато разів порушувало останніми часами в пресі, в окремих тому питанню присвячених статтях (н. пр. цікава стаття І. Кедрин „в „Свободі“) і з нагоди виступів театральних ансамблів у Філадельфії і Нью Йорку. Загально стверджено безсумнісну потребу такого театру і певність, що він міг би стати величезним національно-культурним чинником в житті американського - українського громадянства.

Однак самим ствердженням цієї аксіоми, справи, розуміється, не розв'язуємо. Як є реальні можливості розв'язки цього важкого питання? І чи взагалі є вони?

Перш, ніж шукати відповіді на це питання, треба хоч коротенько з'ясувати собі положення театру в Америці взагалі; яка його громадсько-культурна роль, які основи його існування. Не треба закривати очей на факт, що в Америці театр живе цілковито іншим життям ніж в Європі, інші ставити перед собою завдання і інакше його широкий глядач сприймає. В Європі держава, чи поодинокі міста підтримують театри величезними дотаціями і в той спосіб уможли-

вають існування театрів десятиками а то сотнями років. Ясна річ, що в таких театрах твориться на протязі довгих літ свій питомий стиль режисури, акторської гри, своєрідна мистецька атмосфера, своя традиція. Такий театр (матеріально незалежний від глядача) не мусить користися смаковими маси, а навпаки, може цю масу підносити на вищий культурний щабель.

Інакше, покищо, в Америці. Пишемо покищо, бо ті речі мусять з часом змінитися і тут. Але наразі в ЗДА театр це все ще „бизнес“. Ні держава, ні місто не цікавляться практично тою справою, вона разі може покриватись з підприємців, чи компаній. Такі компанії творять приватні театральні ансамблі для „експлуатації“ (бо трудно це інакше назвати). одної п'єси і розуміється при виборі її, підборі акторського складу і т. п. рішальним фактором мусить бути „бизнес“, що в даному разі може покриватись з примітивним смаком масового глядача. Театр в таких умовах мусить стати в основному чинником і знаряддям розваги і тільки розваги. Шляхетні вимки (н. пр. Театр Беріморів) можуть тільки стверджувати правило. Внаслідок таких відносин н. пр. Філадельфія, тримільйонне місто, не має ніякого постійного театру.

Проти речі не вільно нам зановлення німецької мілітарної сили.

Для Франції — і для Європи та й для цілого людства — це творить трагічну ситуацію. У Франції виникають різні пляни, як активізувати Німеччину проти советської небезпеки і разом з тим не пошкодити інтересам французької держави. Цю проблему поставив ще 1946 р. Черчилль, коли вимагав у своїй промові в Цюриху франко-німецького союзу. Події йдуть далі. Хоч і з невеликими труднощами, ідея Об'єднаної Європи проходить в розуміння відповідальних політиків і європейських народів. Уже узброєння західних держав уніфікується, в згоді з американською системою. Само собою, нова німецька армія якщо буде створена, дістане зброю для себе з Америки. (Було б абсурдом розвивати в Західній Німеччині збройну промисловість, коли вона може попасти в руки советській). Франція вимагає для себе гарантій безпеки з боку Німеччини. Якщо вона такі гарантії одержить, то порозуміння між найбільшими народами і союз протисовєтського імперіалізму буде фактом.

П. М.

менській території, а не на своїй. Але французи бояться відновлення німецької мілітарної сили. Для Франції — і для Європи та й для цілого людства — це творить трагічну ситуацію. У Франції виникають різні пляни, як активізувати Німеччину проти советської небезпеки і разом з тим не пошкодити інтересам французької держави. Цю проблему поставив ще 1946 р. Черчилль, коли вимагав у своїй промові в Цюриху франко-німецького союзу. Події йдуть далі. Хоч і з невеликими труднощами, ідея Об'єднаної Європи проходить в розуміння відповідальних політиків і європейських народів. Уже узброєння західних держав уніфікується, в згоді з американською системою. Само собою, нова німецька армія якщо буде створена, дістане зброю для себе з Америки. (Було б абсурдом розвивати в Західній Німеччині збройну промисловість, коли вона може попасти в руки советській). Франція вимагає для себе гарантій безпеки з боку Німеччини. Якщо вона такі гарантії одержить, то порозуміння між найбільшими народами і союз протисовєтського імперіалізму буде фактом.

Більш небезпечним, здається мені, незалежним в Америку зі скитальщини (у великій мірі) спосіб рецензування деяких мистецьких, зокрема театральних імпрез. Не читаємо рецензій тільки панегірики, в яких прикетніки „небувалий успіх“, „ентузіастичне прийняття“ і т. п., заступають тверезу, об'єктивну і кобечну, критичну оцінку. Таких панегіриків, дарма з яких мотивів писані (бувають навіть регіональні) приносять більше шкоди, ніж користі і дали на скитальщині дуже прикрі наслідки. Не маємо потреби вводити цю „моду“ й тут.

Але вертаймося до справи майбутнього українського театру в Америці. Театр це установка без сумніву дефіцитова. Очевидно, коли маємо на думці справжній мистецький, постійний театр. Хтось мусить той дефіцит покривати. В краю, на протязі довгих років,

(Продовження на стор. 4-й)

(Додаток до стор. 4-й)

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

13)

ПРОФ. МИКОЛА ЧУБАТИЙ: В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ І КУЛЬТУРИ

Пане Предсіднику, Високий Конгресе!

Маю говірити перед вибранцями американських українців в „Обороні Української Церкви та Української Культури“. Це мабуть перший раз на загальнім українсько-американським з'їзді порушується окремо та виразно ці справи. Видно якісь надзвичайні події в релігійному та культурному житті українського народу на різних землях приневолюють нас до того. Бо ніде правди діти, ще донедавна навіть серед провідних кол українського народу в краю та за океаном не було зрозуміння як величезну роль в житті нації відіграє її релігійно-церковне життя та як важким чинником стає релігія у визволенню кожного поневоленого народу, а також й українського.

Ще в часі визвольної боротьби українського народу з перетрицяти років не було того зрозуміння навіть в українським уряді, а доказом того факт, що коли серед перших большевицьких насильств 1917 року був вбитий київський митрополит, а тим самим опорожнилася катедра найвищого достоїнства православної Церкви в Україні, на очах українського уряду вибрали змосковщені владики України митрополитом київським завзятого ворога українського народу та його визвольних ідеалів, митрополита Антонія Храповицького. Шойно червона окупация України, насамперед Східної а потім Західної та Карпатської України, люта боротьба червоного московського окупанта з обома церквами українського народу поставила нам перед очі як великою перешкодою в поневоленню українського народу вважає ворог України його релігію та його церкву, і навпаки, як потужним чинником в поневолюванні країни атеїстична влада Москви вважає насажден-

ня в Україні московської церкви, веденої московським патріархом. Аж тоді, коли ворог став брутально винищувати церкву українського народу на рівні з українсько-нецерковною культурою, перед очима навіть дотепер байдужих для справ релігії стало великанське значення тої сторінки духового життя українського народу. Дотепер тепер всі зрозуміли, що релігійно-церковне життя це невідлучна частина свободної духовності української нації, що разом з нецерковною культурою становить правдиву душу українства.

Ворог це ясно зрозумів, що не може поневолити українського народу, не знищивши його власного свободного духа, не скапаривши його душі насадженням своєї московської православно-комуністичної віри та своєї московської культури. Дотепер тепер прийшла серед українського громадянства основна ревізія своїх поглядів на ці основні справи українського національного життя і ця ревізія поглядів мусить найти свій відгомін також на цим високім зборі американських українців, які нині репрезентують найбільшу збірноту свободного, не поневоленого українства в світі.

Два Способи Винищування Українського Народу Москвою

Москва від трьох століть преться на Україну та поневолює український народ тому, бо хоче забрати собі на постійно ту багату землю, її чорнозем, її великанські підземні мінеральні багатства, її водні шляхи зі запасом біліонів кінловатів електричної енергії, її український чорно-морський беріг, як шлях у широкий світ. Москві український народ потрібний хіба як послушна робоча сила, але не потрібний він як політична нація, що підносить природні претензії до того, щоб бути господарем тої багатой землі. Як довго український народ був невідомо-етнічною масою, так довго Москва вдовольнялася тільки поглиблюванням національної невідомості та боролася зі всіма проявами пробудження в українській масі амбіції бути нацією — хазяїном свого господарства.

Мимо всіх перешкод так з боку царської влади, як і тепер московської большевицької влади, український народ став вже нацією, себто мільйонами громадян, що почувають лунність зі собою та тісний зв'язок власника з українською землею.

Мина Лобко.

30-ЛІТТЯ РОЗПРАВИ НАД КУБАННЮ

6/7 листопада минуло 30 років з часу погвалтування Кубані, її парламенту-Ради й повішення депутата й міністра внутрішніх справ О. І. Кулабухова. Ці події такі брутално звирячі, що й найзасліпленіші відсахнулися після них від „спасителів великої, єдиної й неподільної Росії“.

Як відомо, Кубань боролася за своє визволення поруч з Добровоєм ген. Денікіна й Донським козацтвом. Останні двоє ставили завдання звільнення від большевиків Росії, а кубанці прагнули ще унезаможити свого Краю і від білих росіян. Денікін, хоч і був головнокомандувачем і військових частин Кубані, але поза цим республіка „Кубанський Край“ трималася цілком незалежно, розпоряджаючи своїм державним апаратом і всією адміністрацією. Влада уряду Денікіна („Особое Соединение“) поширювалася на Ставропольщину й Чорноморщину, та нові, поза Кубанським Краєм, відібрані від большевиків території.

Скільки не намагався Денікін підпорядкувати собі Кубань і в цивільному управлінні, це йому не вдавалося. Кубанці твердо трималися своєї Конституції й незалежного державного буття. Многочисні спроби за допомогою головно проводирів донського козацтва втягнути кубанців у таке об'єднання, де б домінувала Добармія, кожний раз кінчалися крахом. Кубанці завжди пропонували об'єднання з усіма новоповставшими державами, що мають визначену територію й населення і борються лише за свою самостійність, не втручаючись у справи Росії, незалежно якої вона барви. Об'єднуватися з віз з Краю товарів допуск

лише за власним дозволом. Це, головне, не міг знести Денікін та його оточення. Тому й рішили розправитися з незалежністю Кубані, ховаючись за потреби армії.

Безпосередньо за чіпкою послужив проект договору, що склала делегація від Кубанської Ради й уряду у складі: Л. Бича, ген. Савицького, О. І. Кулабухова й черкеса А. А. Намітова з делегацією від Республіки Горців (Чермояв, Гайдар Бамат і інші) в Парижі. Цей проект не був жадним документом, бо його ще мусіли розглянути й прийняти, чи відкинути, Кубанська Рада та Меджлис горців. Денікін же та його осважна преса (Освідомлюючий відділ) роздмухали і такий проект як зраду Росії, яку вони самозванно намагалися репрезентувати.

Мурого листопадового (6-го) дня Зимній театр, де засідала Кубанська Рада, оточили вірні Денікіну війська. Командувач ними, прибула ген. Покровський, арештував 12 депутатів і окремо О. І. Кулабухова. При цьому 12 депутатів найменшого відношення до згаданого проекту, що інкримінувався Кулабухові, не мали. Вночі урядили військовий над Кулабуховим „суд“, якими так багата Росія царизму, білих пройдовців і червоного молоха.

7-го листопада вранці на Кріпостній площі в Катеринодарі загинув труп Олексі Кулабухова. П'яний садист москаль у генеральських погонах послав на шибеницю вільного кубанського козака. Не рахувалися з тим, що небижчик був священиком. Не знявши саму, його казнили найпозорнішим, не дозволяючи православного церквою, способом. Щоб більше погумитися, повісили небижчика в бешметі, сирій черкесці, а на груди почили картон з написом: „За зраду Росії й козацтву“. Повісили на площі, навколо якої колись стояли запорозькі куріні, а на ній відбувалися Січові Ради. Тепер на ній також відбували найбільші урочистості: як виніс Військових Регалій, молебні перед початком сесій Рад. Вона ж стала містом упокоєння найвизначніших синів Кубані. У двох метрах від шибениці — свіжо насипана могила М. С. Рябовола, беззмінного голови всіх Кубанських Рад, котрого перед 21/2 місяцями застрелили руські добровольчеські офіцери в Ростові, 5 кроків далі — могили Бардіжів, котрих перед роком розстріляли на моту в Туапсе червоні московські хами.

Вже насвітлану страшна чутка облетіла Катеринодар. На Кріпостну площу, крадькома посунали приятелі й однодумці небижчика перевірити чи то можливо, поглядом проститися. З жахом і слізьми в очах, а часто й зі схлипанням жінок, відходили ці відвідувачі. Іх

Спровадити якнайбільше українців — найважливіше завдання!

Екзекутива ЗУАДК плянує цілу низку щиріших сходін, нарад і конференцій, яких цілю було би затіснити зв'язки і співпрацю з українською громадою в Америці. Започаткувала цю акцію пресова конференція із давніми місцевими і новоприїждженими українськими редакторами і чільними діячами пера, про яку вже була мова у „Свободі“ (з 13 ц. м.). Ця конференція закріпила Екзекутиву ЗУАДК у переконанні, що більшість закидів під адресою ЗУАДК виринає або зі свідомої злої волі людей, яких ніякі аргументи не висли переконати, або з непорозуміння і невідомості, що негайно минається, коли тільки дати представити правдивий стан справи. На превеликий жаль, на згадану пресову конференцію не явилися ані взагалі на запрошення не відгукнулися п.п. представники тих українських часописів, які підносять поважні заміти під адресою ЗУАДК-у та мали знамениту нагоду і самі ще висловитись і вислухати другу сторону.

трохи пізніше заступили в селі та радісні руські, що тишилися й юрбами поспішали полюбуватися проявом „русської твердості й моцї“. Серед цих не раз чулося: „Шкода, що тільки одного“. — „Не турбуйтеся, підждіть і загойдається це десятик-півтора...“ — заспокоювали недоволені: „Покровський ще пропине отим самостійникам“. Два дні висів труп на пострах самостійникам, а на 3-й його зивезли й кицнули на смітник, заброньовані хоронити.

З особливою радістю ці події зустріли й всі руські преса, незалежно від напрямку. 8 листопада 1919 в ч. 348 „Великої Росії“ філософ-ідеаліст проф. князь Е. М. Трубецькой, вітаючи покарання Кулабухова, і таке висловив: „І слава Богу! Від нині ми будемо будувати єдину Росію без ліній. Тільки так її й можна збудувати“. Цього ж приблизного погляду тримався й сам Денікін.

Як частіше в таких випадках доводиться констатувати й це сумний факт. Активним помішником Покровського був і кубанський козак-ренегат, яничар ген. В. Г. Науменко. Він був і звязковим з ген. Врангелем і найбільше довіреною особою ген. Денікіна. Пізніше цей пройдовіт насмілювався виставити свою кандидатуру у військові отамани, а Рада з огидою її відкинула. Уже на еміграції Науменко розіграв роль самозваного отамана, а за німців став їх найвірнішим поліхачем і в значній мірі спричинився до загибелі тисяч кубанських старшин і десятків тисяч козаків.

Та мало було смерті нещасливого Кулабухова. Руським людям, на чолі з Денікіном, треба було вирвати з корінням бодай формальну самостійність. Арештувавши 12 депутатів, довірені Денікіна розпочали торг за їх голови: якщо хочете, щоб і їх не повісили, змініть Конституцію, як пропонує руський проф. Соколов, погодіться на ліквідацію сталого парламенту-Законодавчої Ради. Рятуючи від смерті своїх колег, Краєва Рада погодилася на запропоновані зміни. Але, як тільки гарантували, що депутатів вишлють у Царгород, а не замордують, Рада відмовилася обрати отаманом ген. Науменка чи Покровського (кандидатів Денікіна), а обрала вірного сина Кубані ген. М. М. Успенського. Останній же не зняв митних кордонів, що їх застоював попередній самостійницький уряд і не дозволив

Екзекутива ЗУАДК приходить до висловленої на тій пресовій конференції думки, що треба на майбутнє дуже ясно і виразно казати всім українським емігрантам в Європі, які бажають виїхати в Америку чи — то на фермерські чи інші т. зв. анонімні аплікації ЗУАДК, — що вони мусять бути приготувані на дуже важкі й інколи дійсно дуже прикрі умовини праці й заробітку, та щоб не мали ніякого жалю до Комітету, який уможливило приїзд, але не може вічно опікуватись всіма новоприїждженими. Це збереже новоприїжджених від розчарувань та ЗУАДК від докорів. Однак Екзекутива ЗУАДК стоїть далі на становищі, що необхідно вести переселенську акцію як найбільш енергійно, пристосовуючись до кожної ситуації, створюваної ДП-Комісією у Вашингтоні, але й тягнучи з кожної ситуації максимум користі для переселення українських ДП. Спровадити якнайбільше українців — це дальша початкова засада,

денікінським спекулянтам розграбувати добра Кубані. Козаки по станицях після цих подій відразу почали готуватися до боротьби і з білими загарбниками. В ст. Єлизаветинській козаки не виїхали на фронт, готуючись боронити свій уряд і Раду. В Таманському відділі почали самочинно підтримку урядові формувати Гайдамацьку дивізію. Почали козаки й масово залишати фронт, чим приспівали ліквідацію Денікіна.

Уже 1½ місяці після цих жахливих подій, зі смертю від тифу отамана Успенського, 31 грудня 1919 року Краєва Рада анулювала все, що було під диктат руських зроблено. Відновлена Конституція, повітаючи покарання Кулабухова, і таке висловив: „І слава Богу! Від нині ми будемо будувати єдину Росію без ліній. Тільки так її й можна збудувати“. Цього ж приблизного погляду тримався й сам Денікін.

Реакція на листопадове насильство на Кубані була та, що і в найдаліших закутках Краю населення заговорило, що й білі, „кадеті“, такі ж самісенські розбишаки-терористи, як і червоні. Події листопада 1919 року надзвичайно піднесли свідомість відродженості Кубанського Краю від Росії.

ІРИНА АРТИМ
ПРОЩАННЯ
ЗБІРКА Оповідань
в кольоровій окладці
Сторін 100. Ціна 35 ц.
Замовлення слати до:
"СВОВОДА"
P. O. BOX 348,
JERSEY CITY 3, N. J.

якої тримається ЗУАДК, та повідомляємо, що від „Нашого Життя“ була присутньою на згаданій пресовій конференції п-ні О. Шторгін).

The Family Next Door...

By Post Day

"Now... We'll Go Home and Call Grandma!"

• Good idea! By making those Long Distance greeting calls right now, we can give you much faster, better service. On Christmas Eve and Christmas Day, circuits and Long Distance operators alike will be "snowed under" and many calls are likely to be delayed.

WHEN YOU CALL LONG DISTANCE it will save you time and aid your operator if you:

1. Give your Long Distance operator the telephone number of the party you're calling, whenever possible.
2. Tell her whether you want a person-to-person call or will talk with anyone who answers.
3. Wait until she calls you back, if she asks you to hang up because all circuits are busy.

NEW JERSEY BELL
TELEPHONE COMPANY

УВАГА! — ВЕЛИКИЙ НЬО ЙОРК!

ОБ'ЄДНАНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
повідомляє Громадянство і всі Організації, що

С В Я Т О

проголошення Державності і Соборності
УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

—: відбудеться: —

В НЕДІЛЮ, 22 СІЧНЯ 1950

вечером,

В STUYVESANT HIGH SCHOOL AUDITORIUM

при 1st 15 вул., біля першої єврей.

Проситися усі Організації в Нью Йорку цього дня не улаштувати інших імпрез.

УВАГА! — БРОНКС І ОКОЛИЦЯ!

УКР. ПРАВОСЛ. ГРОМАДА СВ. ВОСКРЕСЕННЯ
675 1st 183 Стр., Бронкс 57, Н. Й.

—: влаштує: —

В НЕДІЛЮ, 1 СІЧНЯ 1950

в годині 6-тій ввечір

Спеціальні фільмові представлення

на РОЖДСТВО ХРИСТОВЕ в 3-ох частинах

1. ДОН ВОСКО (життя св. Івана з Воско, від дитинства до старості в модерному світі).
2. РІЗДВЯННА ПРОГРАМА (Selected Christmas Subjects).
3. РЕЛІГІЙНЕ І СОЦІАЛЬНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ. Запрошуємо всіх друзів дати новоприбулим українцям з Бронксу і Нью Йорку та околиці до участі. Всіх сердечно вітаємо. Комітет.

УВАГА! — НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО
ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

10 ВІДЦІЛ В НЬО ЙОРКУ

ЗАПРОШУЄ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО НА

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ

для вшанування славної пам'яті

ВІЛАСА І ДАНИЛИШИНА

—: що відбудеться: —

В СУБОТУ, 24. ГРУДНЯ 1949

в годині 6-тій ввечір

У ВЛАСНИХ ДОМІВЦІ, 20 СТ. МАРКС ПЛ., (8. вул.)

Управа ОДВУ.

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й. і ОКОЛИЦЯ!

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДІМ

—:—:—: влаштує: —:—:—:

в суботу 31. грудня (вс. 31) 1949

СТРІЧУ НОВОГО РОКУ

У ВЛАСНИХ ДОМІ

216-218 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Обід, танці, шапки дзвіночки, noisemakers!

Вступ \$3.50.

Початок 9. ввечір.

Для нових імігрантів у Джерзі Сіті

Організація Нових Імігрантів „Самопоміч“, відділ у Джерзі Сіті, повідомляє, що почавши від 1. грудня 1949 є відкриті бюро „Самопоміч“: у суботи від 6-8 год. вечером кожного тижня в домі „Самопоміч“ 1, 128 Essex Street, Jersey City, N. J.

- Бюро буде:
1. — Виповнювати апікації на спровадження скитальців з Європи;
 2. — Полагоджувати справи соціального забезпечення;
 3. — Полагоджувати справи перших горожанських паперів;
 4. — Полагоджувати справи північних золотень-рапортів до DP Комісії у Вашингтоні;
 5. — Допомогати в підшуканні праці і помешкання новоприбуваючим;
 6. — Удільвати інформації новим імігрантам.
- Просимо на цю адресу зголосувати вільні місця праці і вільні помешкання, як рівно ж запотребування на працю.

Рівночасно повідомляємо усіх зацікавлених, що в домі „Самопоміч“ будуть вестися курси англійської мови для початкувчих і завантованих. Лекції будуть відбуватися 2 рази в тиждень, а саме: у вівторок і п'ятницю від год. 7.30 до 9.30 вечером, доброду, досвідченою методою. Лекції буде вести приступно д-р Петришин.

Перша лекція відбудеться в п'ятницю 23 грудня 1949 в год. 7.30 вечером.

За Управу: А. Бук, голова; Я. Гаувер, секретар.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — АЛЕ СИЛА

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(Продовження зі стор. 2-го)

висловлювання українців з України має свої межі, закреслені потребами економіки союветської держави.

Дальше, висловлювання до азійської Росії вимагає також біліонів гроша, коли ці люди мають бути поселені на нових просторах знову з користю для союветського господарства. Тих причин господарського характеру большевики не можуть легковажити, тому мусять зменшити темпо опорожнювання України з українців.

Вкінці непервність міжнародного положення та існування в орбіті союветських впливів держав-сателітів теж зупиняє Соювет у величезній темпі винищування та доводження українців до крайності, тому план винищення українського народу з України большевики привнесли розложити на довгі роки а рівночасно застосувати другий спосіб нищення українського народу, через винищення його духовності, через знищення серед тих українців, що з конечиности мусять фізично лишитися в Україні, його української душі. Оце другий спосіб винищування українського народу, ослабленого через фізичне винищення щонайменше свідомих та найбільше активних українців.

Два Філяри Українського Духа

Другий спосіб приміювання Москову супроти українського народу на його згубу це старання здеморалізувати та скапатири його душу, позбавити її сильних моральних підстав та позбавити тих українців, що остануть в Україні, прикмет п'ятимих українському народові, згідно з його тисячлітньою традицією, коротко, большевики хочуть знищити Український Спосіб Життя — „UKRAINIAN WAY OF LIFE“, як сказав би американець.

На двох немов філярах спирається ця окрема, питома українцеві, його духовність: на його релігійно-церковній традиції та на його ярко окремій українській культурі. Завалити ці два філяри, то значить зруйнувати окрему духовність українського народу, самих же фізичних українців зробити пригожим матеріалом на членів союветського народу, з російсько-большевицькою духовністю. Саме тепер Кремль взявся валити ці два філяри українського духа: українські церкви та українську культуру.

Боротьба Москви з Релігією Українського Народу

Історичні обставини так зложилися, що українці центральних та східних земель православні, українці західних земель та Карпатської України католики східного обряду; одні та другі є східного українського обряду, отже подібної української церковної культури.

Річ природна, що гарячим бажанням кожного українця є, щоб всі українці стали членами одної правдивої Христової Церкви з високою мораллю та з правдивою тисячлітньою українсько-церковною культурою. Одначе це справа, що вимагає правдиво християнського підходу до релігії як до Божої справи з одного боку, а з другого боку гарячого патріотизму, любови до рідної старини та такої національної гідності, яка знаменувала українських духовних прастрарих княжих часів державної України. Все ж таки поєднання обох українських церков це внутрішня справа українського народу.

Нині, в обличчі існування двох українських церков, нашим національним обов'язком є взаємна толеранція та оборона обох українських церков проти зовнішнього ворога, який поборює обі українські церкви і то тим завзятіше в міру того, як одна чи друга церква стає сильнішою моральною опорою українців, їх духовним виховником та вміру того яку роллю відіграє одна та друга церква в культурно-національному житті української нації. Тому тактика Кремля, стосована до одної та другої церкви українського народу, не є все однакова.

(Дальше буде)

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на кораблі „Дженерал Грілі“ до порту в Нью Йорку в дні 22-го грудня:

Дуда Мирослав; Гончаренко Андрій; Ямнюк Петро; Козак Михайло; Левицький Олександр; Валерія, Татяна, Михайло; Антонович Омелья, Татяна; Баглай Дмитро; Бартошик Михайло; Черкасий Яків; Софія, Всеволод; Дністрян Василь, Марія, Анна; Ільчишин Юрій; Івасів Іван, Марія; Яремович Роман, Ольга, Марія; Карась Григорій; Кузів Марія; Люппо Анатолій; Лужецкий Емануїл, Анна; Мандрика Семен; Мельник Василь, Катерина, Василь, Ірина; Наконечний Олександр, Ярослав, Емілія, Остап; Пастухів Павло; Подаретча Яків; Повстенко Олександр, Анастасія; Сенько Юрій, Марта; Руцицький Антін, Марія; Сердюк Василь, Андрій; Теслюк Галина, Марта-Марія; Верещ Василь; Войнаровський Володимир; Зарицький Василь, Лідія; Зварич Іларій; Дуцилович Михайло.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Я. Б., Едмонтон, Альта. — Ми одержали досі дуже багато подібних дописів з Канади про вічеві успіхи д-ра Степана Росохи, члена Української Національної Ради враз з витинками з місцевої преси. На жаль нам неможливо містити цей матеріал, бо нестаче місця на поміщеннявання того, що нам надсилають зо стейтій і дописи залягають нераз довше як місяць.

М. К., Бирмінггем, Алабама. — Готвальдів було в Галичині чимало, особливо по німецьких колоніях. Можливо, що з родини Готвальдів, що жила в Бережанщині, походять і теперішній червоний чехословацький президент і вдавсь в свого бережанського предка, що був, як пишете, пострахом для двох повітів. Але все це здогади.

І. І., Нью Йорк, Н. Й. — На ту шкільну тему, яку порушуєте, було в „Свободі“ дуже багато статей. Можна їх рахувати бодай на сотки. Справу цю обговорено теж і на нарадах, скликаних недавно нью-йорським відділом НТШ. Всі боліють над тим самим, що й Ви, але важко, знайти на це зараду. Побудете довше, тоді краще зрозумієте, якою складною є ця справа в Америці.

А. З., Дітройт, Миш. — На жаль, прийшло запізно. До-

ТЕАТР І ДІЙСНІСТЬ

(Довіщення зі стор. 3-го)

цей дефіцит покривали самі актори, живучи в злиднях і віддаючи майже увесь свій заробіток на придбання декорацій, костюмів, реквізиту і т. п. Тут, в Америці, в дотеперішних спробах створення постійного театру актори покривають цей дефіцит не тільки віддаючи весь свій заробіток на вище зазначені конечні театральні аксесорії, але в додатку і своїм здоров'ям. Працюючи важко на фізичній роботі (здебільшого ночами),

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕМТРЕМК, МИШ.

3 похорону на добру ціль.

Дня 24 жовтня помер діяльний і жертвенний наш громадянин, старий член У. Н. Союзу, Укр. Дем. Клубу й основний відділу 4 ОДВУ та його перший предсідник с. п. Онуфрій Курочка. Його смерть викликала глибокий жал. Попрощав Покійного на цвинтарі серед здвигу народу д-р Осип Коропей, містоголова Центральної Управи ОДВУ. В часі тризми по Покійному зложили друзі в УДКлубі \$38.10 на визвольну акцію, а \$10 додав п. Микола Горин, голова Від. ОДВУ, замість квітів на могилу.

сильної згадки про нього, яку вже видруковано.

К. К., Шікаго, Іл. — Ваш опис поведінки польських шовіністів у таборі з приводу святкування українцями Свята Першого Листопада не повинен нікого з нас дивувати. Навпаки, ми були б здивовані, коли б поляки здобулися на таке, що поводитися би при таких нагодах культурно й з пошаною до почувань української нації!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНА У. Н. СОЮЗУ!

ЗВУКИ УКРАЇНИ

MELODIES OF UKRAINE
100 українських пісень під нотами на один голос і з повним текстом.
Завдя і вивда
ДМИТРО АНДРЕЙКО.
Ціна 75 центів
Замовлення враз з належністю слати до:

СВОБОДА
P. O. Box 346
JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою

УВАГА! — ДІТРОЙТ, МИШ!

УСЯКІ дарунки на СВЯТА, прикраси на ялинку, різдвяні картки, українські календарі на 1950, цукор, папіроси, цигари і багато інших річей дістанете в українському склепі під назвою:

М. & O. GIFT-SHOP

7347 Michigan Avenue Detroit, Michigan
Tel. VI 2-96-90

Склеп відчинений від години 9 рано до 9 години ввечір.

віддають решту вільного часу важким і втомлюючим пробам в театрі. Як довго вони зможуть фізично це витримати? Адже людські сили, не вважаючи на весь запал і відданість ідеї, мають свої межі.

П. Кедрин в своїй статті закликає Блавацького і Гірняка об'єднатися в одному театрі. Але ж ми готові й сьогодні це зробити, тільки, чи вистачить для мого ансамблю в Нью Йорку місць для „клінування“ і миття тарілок, бо вони заняті самим Гірняком і його студійцями? Чи не краще тоді цю саму „творчу“ роботу виконувати далі у Філадельфії? Прошу мені вибачити цей гіркий „жарт“...

Не можна думати про справжній театр, коли його співробітники не зможуть увесь свій час посвятити мистецькій пра-

ці. Коли українське громадянство справді хоче мати постійний, професійний театр, мужсь створити, бодай на початок, окремий театральний фонд, який дозволить би закупити для театру автобус, вантажне авто і забезпечив його існування хоч на перші місяці. Тоді зникнуть усі інші перешкоди, ми з'єднаємося і справу рушить з мертвої точки.

Без того, не вважаючи на всі „небувалі успіхи“ і ентузіастичний прийняття, нездорово вернемося до старих, аматорських вистав і українського театру в Америці не буде.

Хто дасть почин для створення театального фонду?

Володимир Блавацький.

ПОШУКУВАННЯ

Шукаю тіток МАРІО і ПАРАУКУ МИСЕРЕНКО, обидві з села Викторів, пов. Станіславів. Хто про них знає, або вони самі прошу писати на адресу:

МИСЕРЕНКО АННА,

Small Brook Lane, York, Pa.

ЮРКО РАШКОВЕЦЬКИЙ пошукує ГРИЦЮ ВОЙЧУК, сина Матія (або Івана) Войчука, зі села Глушків, пов. Городенка. писати до: JOSEPH KOROL, 257 Seymour St., Auburn, N. Y.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острів і довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуть жид лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для подружжя зовні. — Офісний години: Шодня від 10 рано до 7 ввечір. В неділі від 11 рано до 1 пополудні.

АСТМА

ХВОРІ НА ЦЮ ДОШКУЛЬНУ НЕДУГУ ЗНАХОДЯТЬ ПОЛЕЖИШ В ТЕРПІННИХ ВІД НЕЙ
Нову надію на полегшу від приступів задихки (астми) добачуться тепер в повідомленнях про успіхи застосування паліативних рецент, що діють на полегшення віддухи. Чоловіки і жінки, які раніше в наслідок астми зазнавали важких терпін від кашлю і задихки, тепер стверджують велику полегшу від цього лікування. PROMETIN коштує \$3, але це є дуже дешево, як звичайні на наслідки, і виконати лише кілька центів за дозу. (Увага — заживати тільки згідно з приписом). PROMETIN продається з точною гарантією звороту грошей.
Завдяки окремому договору, читачі цієї газети можуть одержати PROMETIN по знижених цінах. Вистачить вислати повідомлення до SUM-LAR CO., Dept. A-204, 2700 Church Ave., Brooklyn 26, N. Y. і дістанете три-дольові пакети за тільки \$5, отже \$1 дешевше ніж звичайна ціна. Не посилайте грошей! Заплатите поштареві при доставі.

Im'я _____
Адреса _____

Evergreen 3-416-4450

Maple Coal & Coke Co.

antracite FUEL OIL bituminous

OIL BURNERS

SALES & SERVICE

72-74 Box Street

BROOKLYN 22, N. Y.

Deliveries to Brooklyn, Queens

& Manhattan.

Українське підприємство

ФЕДЬКА КУДЛАК

ЗА \$2.00 ВИСИЛАЄМО 5 КАЛЕНДАРІВ

„ПРАКТИЧНИЙ КАЛЕНДАР“

НА 1950 РІК

ВИДАННЯ ІВАНА ТИКОРА

Він має 128 сторін друку на гарному папері. Книшковий формат. На його зміст крім календарів останніх місяців 1949 р. і цілого на 1950 р., складається ряд дійсно практичних і вартісних відомостей, як: Історія України в даних, — окремий розділ присвячений 35 річницю виступу УСР до боротьби з Москвою, зі стрілецькими піснями і нотами, — постійний календар, — лікарські поради, — міри і ваги, — поштові приписи, — темпери, — адреси українських установ і газет у цілому світі, — крім цього веселий куток і багато-багато інших практичних та цікавих новин.

В Календарі є додані прекрасні образці з надписом: „МАРІЄ МАТИ БОЖА ЗАХИСТИ НАС НА ЧУЖИНІ“

ЦІНА КАЛЕНДАРЯ: в ЗДПА і в Канаді \$0.50.

Жадайте Практичного Календаря у всіх українських книгарнях або замовляйте його безпосередньо в нас:

Видаєництво приміщене у Виннигегу при 834½ Main St.

I. TYKTOR, PUBLISHER,

P. O. Box 3597,

Winnipeg, Man., Canada.

МУЗИЧНА СТУДІЯ

МАРІ ГРЕБЕНЦЬКОЇ

Лекції співу та музики.

618 EAST 5th STREET,

New York 9, N. Y.

СТІННИ КАЛЕНДАРІ

на 1950 рік

Чудові Краєвиди, Релігійні, Свята, зазначені червоно, дості зазначені рибко.

● КАЛЕНДАРІ продаємо подрібно і гуртовно. Для шторинків і організацій друкуємо на календарях 1х фірму. Ціна одного календаря з перешкодою 30 п. 12 календарів \$3.00, 25 календарів \$6.00, 50 календарів \$10.00, 100 календарів \$18.00.

● РІЗДВЯНІ КАРТКИ „Христос Радіється“, у формі мішечка з відповідними віршами. Ціна за дозін 60 ц. 50 карток \$1.75, 100 карток \$3.00 з перешкодою.

● СТЕМПОВАНА на канві подушка на канву, дуже гарний взорець в кількох краках \$1.00.

● КАРПАТСЬКИЙ ЧАЙ з найкращого гірського зілля, на недомагання жовудка, печішки і нирок. Велика пачка коштує 50 ц.

● ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство припорукує тим, що терплять на вперстий кашель, біль гори і задку. Пачка коштує 50 ц.

С. О. D. не висилаємо.

Замовлення посилайте до:

UKRAINIAN BAZAAR

170 E. 4th ST., NEW YORK 3, N. Y.

Comfortable air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

801 SPRINGFIELD AVENUE,

NEWARK, N. J.

and IRVINGTON, N. J.

Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE

ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами

в BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK CITY

Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPPEL:

707 PROSPECT AVENUE

(cor. E. 155 St.)

Brooklyn, N. Y.

Tel. MEtrose 5-5577

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по \$150

ціна так низька як

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer.

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ НЬЮОРКЬСЬКОГО ВІДДІЛУ ОБ'ЄДНАННЯ Б. ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ

В дні 24. грудня 1949 в години 7. ввечір, відбудуться

ШІРШІ СХОДИНИ

членів ньюоркського відд. Об'єднання б. Вояків України в НОВІЙ ДОМІВЦІ, 101 Ave. A, 1. поверх, Нью Йорк, Н. Й.

На денному порядку: Доповідь ген.-пор. П. Шандрука. Обговорення важливих справ відділу.

На ці збори запрошуємо всіх членів відділу, а теж бажаючих вступити в членів відділу.

Управа Ньюоркського відділу Об'єднання б. Вояків України.

УВАГА! НЬЮАРК! УВАГА!

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ, ВІДДІЛ В НЬЮАРКУ

В ПОНЕДІЛОК, 26. ГРУДНЯ 1949

відбудуться РІЧНІ ЗБОРИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

в Салі Чорноморської Січі, 508 — 18 Ave., Ньюарк, Н. Дж.

Присутність членів обов'язкова! Початок точно в 3. год.

ЗА УПРАВУ О.О.Ч.С.У.

Томас Рудий, голова; Богд. Кузьмичик, кас.; Петро Козира, секр.

AS THE SCIENTIST'S FANTASTIC SCHEME UNFOLDED, TARZAN FOR ONCE KNEW FEAR—NOT OF ZEE OR OF GOR.

HE FEARED THE DEADLY DRUG AND THE ANIMAL INSTINCTS AND RAGE IT HAD SENT THROUGH HIS BRAIN.

Коли Тарзан зрозумів ясно плян — він перший раз почув у собі страх... не перед Зі ані перед Гором.

THEN A DARING PLAN OCCURRED TO HIM. "PERHAPS I COULD BE OF MORE HELP THAN YOU THINK," HE SAID.

Тоді в його голові зродився відважний плян, „А може я тобі стану більше в пригоді, як ти собі думаєш“ — сказав він.

Міта повірила, що Тарзан здучив свої пляни з задумами д-ра Зі і поспішила до лабораторії Філа.

ТАРЗАН, ч. 2244. Який є плян Тарзана?